

REDACTIONEEL

Redactioneel

*Fred Wester**

Kwalitatief onderzoek benadert in diversiteit de veelzijdigheid die we kennen van flora en fauna. Je kunt, zoals De Boer en Smaling (2011) hebben gedaan, de hele pluimage in een nette etalage uitstallen, maar net zo strak als het Periodiek Systeem der Elementen is dat niet in te delen en te beschrijven. Er zijn soms vreemde vogels in de kooi en hier en daar fladdert er een paradijsvogel langs. Eenheid in verscheidenheid zou je kunnen zeggen, maar soms lijken de verschillen groter dan de overeenkomsten. Het gaat hier immers om onderzoek, dat is mensenwerk en dat laat zich niet zomaar in hokjes zetten. Dit leidt tot levendige discussies, zoals afgelopen december op de KWALON najaarsconferentie.

Zo'n studiedag is voor sommigen een uitgebreide kennismaking met het gedachtegoed van kwalitatieve onderzoekers, terwijl anderen juist aan rituele kennisdeling doen door voortdurende herhaling van algemene principes. In ieder geval valt daar altijd wel wat op aan te merken, te verduidelijken en te reageren, en daar is zo'n bijeenkomst ook voor bedoeld: de bevestiging, uitwisseling en actualisering van gedeelde kennis. Het voornaamste mechanisme van kennisdeling is voortdurende herhaling, zodat ook degenen die niet altijd opletten en zij die alles voortdurend in eigen woorden willen weergeven ten slotte niet anders meer kunnen dan de gedeelde formules reciteren als waren het de eigen originele gedachten. Dat soort kennis is dus vooral een verwijzing naar de sociale context die men deelt, en op de hoogte zijn drukt dus uit dat je erbij hoort!

Als we zo naar de studiedag kijken, heeft die verrassende overeenkomsten met andere rituele bijeenkomsten, zoals die van regeringsleiders, deskundigen en journalisten op een zogenoemde top van regeringsleiders, die weer eens knopen gaan doorhakken. Ook daar zien we levendige discussies en reacties, maar in de kern gaat het om het uitspreken van datgene wat van tevoren al bekend was en nog eens face to face moet worden uitgesproken. Kennisdeling dus, die vooral de functie heeft om de mensen thuis op de gevolgen voor te bereiden. Kennisdeling heeft daarnaast als doel die mensen handvatten te geven om uit te drukken dat ze op de hoogte zijn en meedoen.

Maar wat heb je aan dat soort kennis? Kennis is een wat globaal begrip dat men uiteen kan leggen in componenten als *'o ja'-weetjes* (hier bijvoorbeeld namen van Europese instellingen en politici), schoolse *feiten* (bijvoorbeeld omtrent de EU-landen, zoals aantal inwoners, bruto nationaal product), *ervaringen* (met zulke

* Fred Wester is hoogleraar communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en voorzitter van KWALON, het platform voor kwalitatief onderzoek. E-mail: f.wester@maw.ru.nl.

EU-landen via taal en reizen: landschap, steden, wegen, eten en drinken), *informatie* (bijvoorbeeld over sociale, economische en financiële gevolgen van Europa voor de verschillende landen), *expertise* (over de werking van maatregelen en de gevolgen voor je dagelijks leven) en *theorieën* (over politieke krachtsverhoudingen tussen landen in Europa). Weetjes en feiten verliezen hun relevantie door veranderende omstandigheden, ervaringen vervagen en theorieën hebben de neiging in stereotypen te veranderen. We zijn dus voortdurend afhankelijk van zegsmannen en sirenen die ons van hapklare brokken informatie en expertise voorzien om verantwoorde beslissingen te kunnen nemen.

Helaas leven we in een tijd dat zo ongeveer alles moet worden gedeeld. Zijn we net een beetje op de hoogte geraakt van de mechanismen van de bankencrisis, is dat alles onbelangrijk geworden door een nieuwe *gesamtgesellschaftlichen Diskussion*, nu over de eurocrisis met haar informatie over Grieken met hun belastingmoraal, Italianen met hun 'bunga bunga'-feestjes en ook weer die belastingmoraal, de Spaanse huizenbubbel en de tikkende bom van onze hypotheekschulden. En het vreemde is: het hoeft maar twee dagen streng te vriezen of die hele eurocrisis is in rustig vaarwater gekomen – waar halen die hedgefondsen dat vertrouwen vandaan? Hebben zeker in olie belegd – en onbelangrijk geworden, want nu moeten we weer aan de ijsmeesters en weerkundigen die het al dan niet doorgaan van de Tocht der Tochten nog voor de zomervakantie aan de veranderingen in de zonneactiviteit weten te koppelen.

In deze context moet het een groot genoegen zijn om ingesneeuwd te raken of door een weeralarm of angstwekkende ervaringen op weg en spoor aan huis gekluisterd te zijn. De kans daarop is bij het uitkomen van dit nummer van KWALON gering. Maar toch, wat een genot om met de benen op de bank, voorzien van uw eigen koek en zopie, meegesleept te worden in de wetenschapsfilosofie, weg te stromen in het narratief onderzoek, of stiekem te participeren met Iris Steenhout en Kristel Beyens. Voor u ligt KWALON's eigen versie van paradijsvogels, ik wens u veel leesplezier!

Literatuur

Boer, F. de & Smaling, A. (2011). *Benaderingen in kwalitatief onderzoek. Een inleiding*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.